

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2021-01-13

Diarienummer 1641/20

Handläggare

Nicklas Faritzson

Telefon: 031-368 05 35

E-post: nicklas.faritzson@stadshuset.goteborg.se

Avgift för handläggning av ansökan om att starta fristående fritidshem

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Grundskolenämndens förslag till avgift på 25 000 kronor för handläggning av ansökan att starta ett fristående fritidshem med en årlig indexuppräknings på 2 % från och med 2022-01-01 fastställs.
2. Grundskolenämndens förslag att avgiften gäller för ansökningar som inkommer till grundskoleförvaltningen från och med 2021-03-01 fastställs.
3. Ny taxenivå enligt årliga indexuppräknings beslutats av grundskolenämnden i enlighet med nämndens reglemente.

Sammanfattning

Den 9 december 2020 behandlade grundskolenämnden rubricerat ärende. Nämnden beslutade att tillstyrka förvaltningens förslag om en avgift på 25 000 kronor för handläggning av ansökan att starta fristående fritidshem samt förslaget om att avgiften ska indexuppräknas årligen med 2 % och ska gälla från och med den 1 mars 2021. Grundskolenämnden beslutade också att göra en hemställan om att kommunstyrelsen ska föreslå kommunfullmäktige att fastställa föreslagen avgift.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Sedan 1 januari 2019 finns nya bestämmelser i skollagen (2010:800) gällande förutsättningar för att enskilda huvudmän efter ansökan ska godkännas för att kunna bedriva förskola, annan pedagogisk verksamhet och fritidshem. De nya bestämmelserna innebär krav på en utökad lednings- och ägarprövning men också en möjlighet för kommunen att kunna ta ut avgift av den sökande för ansökan om godkännande.

Enligt grundskoleförvaltningen finns det i dagsläget tre fristående fritidshem i Göteborgs Stad och två nya ansökningar förväntas under våren. Den utökade tillståndsprövningen innebär ökade kostnader för förvaltningen. Stadsledningskontoret delar därför grundskoleförvaltningens bedömning att en avgift minskar risken för att en handläggning av ansökan om godkännande av kostnadskäl konkurrerar ut andra förvaltningsuppgifter.

En avgift på 25 000 kronor med en årlig indexuppräknings är väl avvägd och avspeglar den genomsnittliga kostnad förvaltningen kommer att ha i samband med en tillståndsprövning.

Bedömning ur ekologisk och social dimension

Stadsledningskontoret inte har funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

Bilaga

Grundskolenämndens handlingar 2020-12-09 § 317

Ärendet

Den 9 december 2020 beslutade grundskolenämnden att tillstyrka förvaltningens förslag om en avgift för handläggning av ansökan att starta fristående fritidshem, samt att tillstyrka förslaget om att avgiften ska indexregleras och gälla från och med 1 mars 2021. Grundskolenämnden beslutade också att göra en hemställan om att kommunstyrelsen ska föreslå kommunfullmäktige att fastställa föreslagen avgift.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund och rättslig reglering

När stadsdelsnämnderna ansvarade för förskola och grundskola hade Göteborgs Stad en gemensam enhet i stadsdelen Centrum som ansvarade för tillsyns- och tillståndsfrågor gällande kommunala verksamheter. Huvudsakligen handlade detta om fristående förskolor men också fristående fritidshem. 1 juli 2018, i samband med etableringen av facknämnder för förskola och grundskola, övergick ansvaret för tillsyn och tillståndsprovning till förskole- respektive grundskolenämnden.

Sedan 1 januari 2019 finns nya bestämmelser i skollagen (2010:800) gällande förutsättningar för att enskilda huvudmän efter ansökan ska godkännas för att kunna bedriva förskola, annan pedagogisk verksamhet och fritidshem. Bestämmelserna innebär utökade krav på lednings- och ägarprovning (2 kap. 5 § skollagen). Bestämmelserna innebär också en möjlighet för kommunen att ta ut avgift av den sökande för ansökan om godkännande motsvarande förvaltningens självkostnad (2 kap. 5c § skollagen).

Av förarbetena¹ till lagen framgår att beräkningen av avgiften ska utgå från den kommunala självkostnadsprincipen².

Avgiftens storlek

Grundskoleförvaltningen har i sitt förslag utgått från förskolenämndens beräkningar gällande deras motsvarande taxa för handläggning av ansökningar om godkännande av fristående förskola. Förskoleförvaltningen utgick från att handläggningen för tillståndsprovningen omfattar 60 timmar och att följande personalkategorier är involverade: direktör, enhetschef, planeringsledare, nämndsekreterare och registrator. Förskoleförvaltningen bedömde omfattningen av varje kategoris arbete och utgick från de genomsnittliga löner som gällde för förvaltningen i mars 2019. Med det som grund kom förskoleförvaltningen fram till att 25 000 kronor motsvarar förvaltningens självkostnad för en tillståndsprovning.

Arbetet med en tillståndsprovning skiljer sig i liten utsträckning åt mellan förskole- och grundskoleförvaltningen. Då förskoleförvaltningen kontinuerligt hanterar ansökningar finns det både en vana och rationaliseringsmöjligheter som inte är möjliga inom grundskoleförvaltningens hanteringar av ansökningar gällande fristående fritidshem. Prövningen av ett godkännande för ett fristående fritidshem är dock i vissa avseende lite mindre omfattande. Till exempel knyts inte godkännandet till en utpekad adress och fritidshemmets verksamhet är något mindre reglerad i skolförfattningarna jämfört med förskolan. Samtidigt är den mest omfattande delen av handläggningen ägar- och ledningsprovningen, och i det avseendet skiljer sig inte förvaltningarnas hantering åt.

¹ Prop. 2017/2018:158 s. 55 ff.)

² 2 kap § 6 kommunallagen

Stadsledningskontorets bedömning

I grundskolenämndens reglemente framgår att nämnden inom sitt verksamhetsområde får anta taxor och avgifter av mindre ekonomisk betydelse och som inte med hänsyn till kraven på likabehandling av medborgare måste fastställas gemensamt för hela staden. Stadsledningskontoret delar grundskolenämndens bedömning att avgiften beloppsmässigt inte kan anses vara av mindre ekonomisk betydelse och att den därför bör fastställas av kommunfullmäktige. Tidigare har också kommunfullmäktige fastställt, efter framställan från förskolenämnden, avgiften för hanteringen av ansökningar om godkännande för enskilda förskolor (2019-06-11, § 19 0700/19).

I skollagen finns det sedan 1 januari 2019 en rättslig grund för kommunen att ta ut en avgift för handläggningen av tillståndsprövning för fristående fritidshem. Avgiften ska baseras på kommunens kostnader för att genomföra prövningen. Stadsledningskontoret bedömer, till skillnad från grundskoleförvaltningen, att likställighetsprincipen i 2 kap. § 3 kommunallagen i sig inte utgör en grund för att ta ut avgift för tillståndsprövning för fristående fritidshem på motsvarande sätt som för fristående förskolor. Kommunallagens likställighetsprincip innebär att kommuner och regioner ska behandla sina medlemmar lika om det inte finns sakliga skäl för något annat. I detta fall handlar det dock inte om en kommuns relation i förhållande till enskilda kommunmedlemmar utan i stället om att flytta kostnadsansvaret från skattefinansiering till den som ansöker om att godkännas som huvudman för ett fritidshem söker oavsett om denne är kommunmedlem eller inte i Göteborgs Stad. Stadsledningskontoret vill dock poängtera att detta inte gör någon skillnad i sak gällande avgiften.

Stadsledningskontorets bedömning är att den utökade tillståndsprövningen gällande fristående fritidshem innebär en ökad kostnad för grundskolenämnden och att det därför är skäligt och motiverat att ta ut en avgift. Stadsledningskontoret delar också grundskoleförvaltningens bedömning att en avgift på 25 000 kronor med en årlig indexuppräknings med 2 % är väl avvägd och avspeglar den genomsnittliga kostnad förvaltningen kommer att ha i samband med en tillståndsprövning. Stadsledningskontoret vill dock i sammanhanget påtala att en fast indexuppräknings i vissa fall kan ha begränsningar jämfört med en officiell indexuppräknings som följer nationell prisutveckling/kostnadsutveckling.

Enligt stadsledningskontorets bedömning är det också utifrån ett hela staden-perspektiv rimligt att förskole- och grundskolenämnden hanterar tillståndsprövningar gällande fristående verksamheter avgiftsmässigt på ett enhetligt sätt.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Avgifter i samband med ansökan att starta fristående fritidshem

§ 317, N609-4641/20

Ärendet

I samband med övergången från stadsdelsnämnder till grundskolenämnden 2018 övergick även ansvaret för tillsyn och tillståndsgivning för friliggande fritidshem till grundskolenämnden. Handläggningen av en ansökan är omfattande, särskilt för den ägar- och ledningsprövning som förvaltningen ska göra. En kommun har möjlighet att ta ut en avgift för handläggningen av en ansökan. Grundskolenämnden behöver tillstyrka och kommunfullmäktige fastställa förvaltningens förslag till avgift och indexuppräknung.

Handling

Tjänsteutlåtande daterat 2020-11-18.

Förvaltningen föreslår att nämnden tillstyrker förvaltningens förslag om en avgift för handläggning av ansökan att starta ett fristående fritidshem med årlig indexuppräknung, att avgiften gäller för ansökningar som inkommer till grundskoleförvaltningen från och med 2021-03-01 samt hemställer hos kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att fastställa föreslagen avgift.

Beslut

1. Grundskolenämnden tillstyrker förvaltningens förslag om en avgift på 25 000 kronor för handläggning av ansökan att starta ett fristående fritidshem med en årlig indexuppräknung på 2 % från och med 2022-01-01.
2. Grundskolenämnden beslutar att avgiften gäller för ansökningar som inkommer till grundskoleförvaltningen från och med 2021-03-01
3. Grundskolenämnden hemställer hos kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att fastställa föreslagen avgift.

Expedieras

Kommunstyrelsen

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2020-12-09

Dag för justering

2020-12-16

Vid protokollet

Sekreterare

Åke Ström

Ordförande

Helene Odenjung (L)

Justerande

Bosse Parbring (MP)

Rätt utdraget intygar i tjänsten:

Åke Ström

Nämndsekreterare

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-11-18

Diarienummer N609-4641/20

Handläggare

Christian Arensberg

Telefon: 031 365 70 88

E-post: christian.arensberg@grundskola.goteborg.se

Avgifter vid ansökan att starta fristående fritidshem

Förslag till beslut

I grundskolenämnden

1. Grundskolenämnden tillstyrker förvaltningens förslag om en avgift på 25 000 kronor för handläggning av ansökan att starta ett fristående fritidshem med en årlig indexuppräknings på 2 % från och med 2022-01-01.
2. Grundskolenämnden beslutar att avgiften gäller för ansökningar som inkommer till grundskoleförvaltningen från och med 2021-03-01
3. Grundskolenämnden hemställer hos kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att fastställa föreslagen avgift.

Sammanfattning

Grundskolenämnden har ansvar för tillsyn och tillståndsprövning för fristående fritidshem (fritidshem som inte är samorganiserade med en grund- eller grundsärskoleenhet) i Göteborg. Förskolenämnden har samma ansvar för fristående förskolor. Vid tillståndsprövning har en kommun rätt att ta ut en avgift som motsvarar självkostnaden för handläggningen. Förskolenämnden tar ut en avgift för tillståndsprövning medan grundskolenämnden saknar beslut om avgift. Genom att enskilda huvudmän får betala en avgift för tillståndsprövning likt enskilda huvudmän för förskolor följer staden 2 kap 3 § kommunallagen, att kommuner och landsting ska behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Den 1 januari 2019 trädde nya bestämmelser gällande fristående skolverksamheter i kraft. Dessa innebär att handläggningen i samband med en ansökan att starta ett fristående fritidshem ökat, särskilt då den nya lednings- och ägarprövningen är omfattande. Bestämmelserna innebär att grundskolenämnden kan ta ut en avgift motsvarande förvaltningens självkostnad av den sökande. I dagsläget finns det tre fristående fritidshem i Göteborg och förvaltningen förväntar sig två nya ansökningar inom kort. Sannolikt kommer förvaltningen inte att göra tillståndsprövningar varje år och därmed kommer det inte att avsättas resurser i förvaltningens budget. Med en avgift minskar risken att en tillståndshandläggning av kostnadsskäl konkurrerar ut andra förvaltningsuppgifter.

Förskoleförvaltningen har en motsvarande ansökningshantering för fristående förskolor, vilken är väsentligt större då det finns närmare 200 enskilda huvudmän för förskolor i Göteborg. Grundskoleförvaltningen har använt sig av förskoleförvaltningens beräkningar i framtagandet av förslaget till avgift.

Bedömning ur ekologisk och social dimension

Förvaltningen/bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

Samverkan

Information har getts i samband med samverkan i FSG den 30 november 2020.

Bilaga

Tjänsteutlåtande Förskoleförvaltningen, Avgift vid ansökan om godkännande att starta eller utöka fristående förskola

Ärendet

I samband med övergången från stadsdelsnämnder till grundskolenämnden 2018 övergick även ansvaret för tillsyn och tillståndsgivning för friliggande fritidshem till grundskolenämnden. Handläggningen av en ansökan är omfattande, särskilt för den ägar- och ledningsprövning som förvaltningen ska göra. En kommun har möjlighet att ta ut en avgift för handläggningen av en ansökan. Grundskolenämnden behöver tillstyrka och kommunfullmäktige fastställa förvaltningens förslag till avgift och indexuppräknung.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

När stadsdelsnämnderna ansvarade för förskola och grundskola hade staden en gemensam enhet i stadsdelen Centrum som handlade tillsyns- och tillståndsfrågor för de verksamheter som kommunen har ansvar för. Huvudsakligen handlade detta om fristående förskolor där det i Göteborg finns knappt 200 enskilda huvudmän. Staden har även ansvar för tillsyn och tillståndsprövning för friliggande fritidshem, fritidshem som inte drivs tillsammans med en skolenhet. I Göteborg finns det tre sådana verksamheter. 1 juli 2018 övergick ansvaret för tillsyn och tillståndsprövning till förskole- respektive grundskolenämnden.

Grundskoleförvaltningen har inte haft några tillståndsansökningar om att starta friliggande fritidshem sedan 2018. Delegationsordningen reglerar ansvar för beslut men det saknas ett beslut om avgifter. Kommunfullmäktige fastställde avgifter för tillståndsprövning för enskilda förskolor 2019-06-11, § 19 0700/19 (ev. handling 2019 nr 127).

Rättslig reglering

Av 2 kap 5 § skollagen följer att enskilda efter ansökan får godkännas som huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och fritidshem.

Av 2 kap 5 c § skollagen följer att Statens skolinspektion eller den kommun som handlägger ärenden om godkännande av en enskild som huvudman får ta ut en avgift för ansökningar om godkännande enligt 2 kap. 5 §.

Av förarbetena till skollagen framgår att vid beräkningen av avgifterna ska självkostnadsprincipen gälla för kommunerna, prop. 2017/2018:158 s. 55 f.

Av 2 kap 3 § kommunallagen följer att kommuner och landsting ska behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

Av 2 kap 6 § kommunallagen följer att kommuner och landsting inte får ta ut högre avgifter än som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som de tillhandahåller.

Nämndens reglemente

I grundskolenämndens reglemente framgår att nämnden inom sitt verksamhetsområde får anta taxor och avgifter av mindre ekonomisk betydelse och som inte med hänsyn till kraven på likabehandling av medborgare måste fastställas gemensamt för hela staden. Då denna avgift beloppsmässigt inte kan anses vara av mindre ekonomisk betydelse och dessutom omfattar såväl grundskolenämnd som förskolenämnd bör den därför fastställas av kommunfullmäktige.

Avgiftens storlek

Förskoleförvaltningen har gjort en noggrann bedömning hur omfattande arbetet med handläggningen av en tillståndsprövning är. Förskoleförvaltningen bedömer den till 60 timmar och att följande personalkategorier är involverade i handläggningen, direktör, enhetschef, planeringsledare, nämndsekreterare och registrator. Förskoleförvaltningen har bedömt omfattningen av varje kategoris arbete och utgått från de genomsnittliga löner som gällde för förvaltningen i mars 2019. Med det som grund har förskoleförvaltningen kommit fram till att 25 000 kronor motsvarar förvaltningens kostnader för en tillståndsprövning. Arbetet med en tillståndsprövning skiljer sig i liten utsträckning åt mellan grundskole- och förskoleförvaltningen. Då förskoleförvaltningen kontinuerligt hanterar tillståndsprövningar finns det både en vana och rationaliseringsmöjligheter som inte är möjliga inom grundskoleförvaltningens tillståndsprövning. Prövningen av ett tillstånd för ett friliggande fritidshem är dock i vissa avseende lite mindre omfattande. Till exempel knyts inte tillståndet till en utpekad adress och fritidshemmets verksamhet är något mindre reglerad i skolförfattningarna jämfört med förskolan. Samtidigt är den mest omfattande delen av tillståndsprövningen ägar- och ledningsprövningen, och i det avseendet skiljer sig inte förvaltningarnas tillståndsprövning.

Med utgångspunkt i 2 kap. 3 § kommunallagen bedömer grundskoleförvaltningen att det är rimligt att avgiften för en tillståndsprövning för förskola och fritidshem inte skiljer sig åt.

Förskoleförvaltningen har även en avgift för enskilda huvudmän som ansöker om att öka omfattningen av verksamheten. Där skiljer sig en förskola från ett fritidshem. Ett fritidshem är mer att likna vid en grundskola som kan variera i storlek över tid. Av de skälet har grundskoleförvaltningen valt att inte begränsa tillstånden för fristående fritidshem till ett bestämt antal elever. Tillståndet gäller istället för en enhet inom kommunen och liknar därvidlag tillstånden som Skolinspektionen fattar beslut om.

Sammantaget bedömer grundskoleförvaltningen att en avgift på 25 000 kronor med en årlig uppräkningsmed 2 procent är väl avvägd och avspeglar den genomsnittliga kostnad förvaltningen kommer att ha i samband med en tillståndsprövning.

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Bengt Randén
Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg
Avdelningschef